

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

כפני כב' השופט משה גלעד

בעניין: מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)
על ידי ב"כ עו"ד ט. עופר

המאשימה

נגד

פלוני
על ידי ב"כ עו"ד ש. בר עוז

הנאשם

גזר דין

כללי

ביום 10.3.10 הודה הנאשם, במסגרת הליך גישור שהתקיים בפני, בעובדות כתב האישום שהוגש נגדו בתיק זה בביצוע עבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 + 335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

בשל גילו של הנאשם (יליד 11.1.92) הוריתי על עריכת תסקיר קצין מבחן בעניינו.

כתב האישום

הנאשם הינו בנו החורג של ע.ס (להלן: "המתלונן") והשניים גרים בדירתם בכפר בצפון הארץ יחד עם אימו ואחותו הקטינה של הנאשם, ילידת 1993 (להלן: "האחות").

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

כתב האישום מתאר כי ביום 14.1.10 בסביבות השעה 09.00, סיפרה האחות לנאשם כי המתלונן אנס אותה יומיים קודם לכן ואף תקף אותה מינית מספר פעמים בעבר.

בעקבות הדברים ששמע, החליט הנאשם לנקום במתלונן. הנאשם ניגש למטבח הצטייד בשני סכינים וניגש לחדרו של המתלונן אשר ישן אותה עת, ודקר אותו מספר פעמים בחלקי גופו השונים.

כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמו למתלונן הפגיעות הבאות: חתך של 8 ס"מ בירך ימין, חתך שטחי בכתף ימין, חתך של 2 ס"מ בשוק ימין, חתך של 2 ס"מ בזרוע ימין, חתך ביד ימין ושבר של צוואר פיבולה בשוק ימין.

במעשיו כמתואר לעיל, חבל הנאשם במתלונן חבלה חמורה שלא כדין בעודו נושא נשק קר.

תסקיר שרות המבחן

מתסקיר שרות המבחן עולה, כי הנאשם כבן 18.5 (בטעות נרשם בתסקיר כי הוא בן 19.5), תלמיד בית ספר תיכון. הנאשם התעתד לסיים לימודיו לפני כשנה אולם, בשל תאונה בה היה מעורב נבצר ממנו להשלים את לימודיו במועד. הישגיו הלימודיים טובים, ניכר כי הוא שואף להשתפר וזוכה על כך לשבחים ממוריו ומחנכיו. הנאשם מקובל מבחינה חברתית.

באוקטובר 2008 עבר, כאמור, הנאשם תאונת דרכים כשרכב על אופנוע בעת חופשה. כתוצאה מהתאונה נחבל בשתי השוקיים ובקרסול ימין ונזקק למספר ניתוחים אורתופדיים לקיבוע השברים. באותה תקופה אושפז למשך כחודש וחצי בבית החולים ושחרר כשרגל ימין עדיין נתונה בגבס, עד מעל הברך. עם שחרורו הומלץ על המשך ביקורת במרפאה האורתופדית, ניווד בכיסא גלגלים, היזקקות לעזרה ביתית מלאה בכל תפקודיו היומיומיים ופיזיותרפיה אינטנסיבית. מאחר שנאסר עליו לדרוך על הרגליים לתקופה ממושכת, הוא היה מרותק לכיסא גלגלים במשך ארבעה חודשים וכיום מהלך בעזרת קביים. הנאשם דיבר בכאב על התאונה, השלכותיה והשפעותיה על חייו. לדבריו, הוא ממשיך לסבול מכאבים ונזקק לעיתים קרובות לכדורי הרגעה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

9 אוגוסט 2010

שרות המבחן תיאר את נסיבות חייו הקשות של הנאשם. הוריו של הנאשם גרושים, אביו מתגורר בארה"ב והנאשם חי עם אמו. שני הוריו מתוארים על ידו כמעוררים נפשית. אמו, המוכרת כנכה בשיעור 75% ומקבלת קצבת נכות, נתפסת על ידו כאישה עצבנית ותוקפנית. עם אביו קיים כיום קשר מינימלי.

לדבריו, אמנם היה רק כבן 3 כשהוריו התגרשו, אבל בחוויתו היתה אלימות קשה מאוד בין ההורים.

לפני כ-9 שנים נישאה האם למתלונן והוא עבר לחיות בבית המשפחה. מנישואין אלה לא נולדו ילדים נוספים. הנאשם תיאר, כי מאז כניסתו של המתלונן לביתם, סבלו הוא, ובעיקר אחותו היחידה, מיחס בוטה, חוסר התחשבות ואף אלימות. עם זאת, בשנים האחרונות נמנע המתלונן מאלימות פיזית כלפיהם בשל העובדה שהנאשם התבגר והוא מצליח להגן על אחותו ועל עצמו.

האחות, כיום כבת 17, אושפזה לפני כ-3 חודשים (שוחררה ביום 9.7.10 – 4/8) במרכז לבריאות הנפש, בשל הידרדרות במצבה הנפשי. על-פי תיאורו של הנאשם, כשנה וחצי לפני האירוע התערער מצבה הנפשי של האחות והיא הופנתה לטיפול נפשי בבית חולים, שם הומלץ על טיפול אמבולטורי. חרף הטיפול התרופתי, מצבה של האחות המשיך להידרדר.

על-פי תיאור הנאשם את מהלך הדברים בפני ק. המבחן, ביום האירוע התעורר בבוקר וראה כי אחותו מנסה לקפוץ מחלון הבית ולשים קץ לחייה. בניסיונו למנוע ממנה לבצע את המעשה, סיפרה לו האחות כי בשנתיים האחרונות נהג המתלונן להתעלל בה מינית, ואף ניסה לאנוס אותה. לדבריו, הוא הוכה תדהמה ולא יכול היה להכיל את הכאב, הן משום סיבלה ומצבה הנפשי והן משום אוזלת היד שלו ותחושתו כי נכשל בהגנתו עליה. לפי תיאורו, באותם רגעים הוא חש שעומדות בפניו שתי אפשרויות: האחת, פגיעה אובדנית בעצמו, והשנייה, פגיעה במתלונן. עוד טען, כי לפי תפיסתו אותה עת, הוא לא יכול היה לפגוע בפגיעה משמעותית במתלונן שכן התהלך על קביים וסבל מחוסר בשיווי משקל. עוד תיאר, כי לאחר שפגע במתלונן "פעם אחת", החל ביניהם מאבק והמתלונן הצליח להשתחרר ממנו ולברוח. כתוצאה מהאירוע אושפז המתלונן ליום אחד.

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

שרות המבחן התרשם, כי הנאשם לקח אחריות על מעשיו וכי כאבו וקשייו להתמודד עם הפגיעה באחותו הפך לעוצמה גדולה של כעס ותוקפנות, דבר שהוביל אותו לעשיית המעשה נשוא כתב האישום.

בעקבות המעשה נעצר הנאשם למשך למעלה מחודש ימים ולאחריהם שוחרר לחלופת מעצר בבית אמו, בתנאים מגבילים, לרבות פיקוח קצין מבחן. לאחרונה שונו תנאי המעצר של הנאשם, והוא יכול לצאת מהבית ללא ליווי בין השעות 10:00-17:00. שרות המבחן ציין, כי הנאשם לא שמר על קשר רצוף עם קצין המבחן שמונה לו בתיק המעצר, בשל מצבו הרפואי ועיסוקו בבחינות הבגרות.

במסגרת החקירה, נדרשה להעיד גם האחות אשר סיפרה על הפגיעה של המתלונן בה. בהמשך לכך, נעצר המתלונן למשך שבועיים ושוחרר בתנאי הרחקה מהבית. הנאשם הוסיף בהקשר זה וסיפר, כי האם הטילה ספק בסיפורה של בתה ואף חידשה את הקשר עם המתלונן ולכן מצבה הנפשי של האחות הידרדר עוד יותר (כתוצאה מכך אושפזה בבית חולים שהינו מרכז לבריאות הנפש).

שרות המבחן התרשם, כי מדובר בצעיר שלקח על עצמו במהלך השנים אחריות הורית על אחותו וראה עצמו כגורם מחנך ומציב גבולות עבורה. לעיתים נהג כלפיה באלימות, כדרך חינוכית. הנאשם לא למד – במסגרת המשפחתית – להתמודד עם מצבי מצוקה וקונפליקט מלבד שימוש באלימות. עם זאת, במסגרות החוץ-משפחתיות מתפקד בהתאם לגילו, והראיה לכך היא שחרף האירועים המתוארים וההליך המשפטי הוא מגייס כוחות ונערך לבחינות הבגרות.

שרות המבחן הטעים, כי מדובר בצעיר נורמטיבי שבשל גילו וחוסר הבשלות והבגרות הדרושים להתמודדות במצבי דחק, נוהג לעיתים על-ידי דחפים רגועים, מתקשה להכיל את כעסו ותסכוליו ומגיב באופן שמסכן את עצמו ואת הסובבים אותו. לאור האמור, סבר שרות המבחן כי הנאשם זקוק לגורם טיפולי מכיל ומכוון.

בהמשך אף צוין, כי אם לא יקבל הנאשם סיוע טיפולי, קיים חשש להישנות מעשים מסוכנים על ידו בהתמודדות עם מצבים קשים ומורכבים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

שרות המבחן ציין את שיתוף הפעולה המלא של הנאשם עם שרות המבחן, ועל כן התרשם, חרף טענת הנאשם כי אינו מעוניין בקשר טיפולי, שהוא עשוי להפיק תועלת מקשר טיפולי. שרות המבחן הטעים, כי התנגדותו של הנאשם נובעת מקשיים במתן אמון באחר, היעדר יכולת להכיר בנזקקות וקושי בבקשת סיוע.

כללו של דבר, חרף הקושי של הנאשם לבטא נזקקות לטיפול כשמצד שני משתמש בקשר הטיפולי עם ק. המבחן ומפיק תועלת ממנו, הומלץ על העמדתו במבחן על ידי שרות המבחן למשך תקופה של 18 חודשים שאז יעמוד בקשר עם גורמי טיפול בקהילה לצורך התערבות טיפולית רב מערכתית.

הראיות לעונש

ב"כ המאשימה הגיש במסגרת ראיותיו לעונש צילומים של פציעות המתלונן (ט/1). כן הוגשו, מטעם ההגנה, מסמכים רפואיים המעידים על מצבו הרפואי של הנאשם והנכות הרפואית שהוכרה לו (ס/1), מכתב ממנהל בית התיכון בו מתחנך הנאשם, ואשר ממנו עולה כי הנאשם תלמיד כיתה י"ב, הישגיו הלימודיים טובים, התנהגותו טובה, הוא זוכה לשבחים מצד מחנכיו ומוריו, והינו מקובל על חבריו (ס/3), וכן מכתב השחרור של אחות הנאשם מהמרכז לבריאות הנפש, מיום 9.7.10, בו הומלץ על המשך נטילת תרופות ומעקב פסיכיאטרי בקהילה (ס/4).

הטיעונים לעונש:

ב"כ המאשימה טען באופן ענייני ותמציתי, בכתב ובעל-פה, והדגיש בעיקר את חומרת העבירה על נסיבותיה, כאשר הנאשם על רקע סברתו שהמתלונן פגע מינית באחותו, נטל שני סכינים ממטבח הבית, ניגש למתלונן שישן אותה עת, ודקר אותו מספר פעמים בחלקי גופו השונים. כתוצאה מכך, נגרמו למתלונן פציעות שונות והוא פונה לבית החולים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

ב"כ המאשימה הטעים, כי נגע האלימות והשימוש בסכין הפך זה מכבר למכת מדינה, ולכן בית המשפט מצווה לתרום את חלקו במיגור התופעה באמצעות ענישה מחמירה תוך הטלת עונש מאסר של ממש. עם זאת, הוסיף ב"כ המאשימה בהגינותו, כי מדובר במקרה "ייחודי בצורה בלתי רגילה", שכן הנאשם ביצע את העבירה לאחר ששמע מאחותו כי המתלונן פגע בה מינית והן לאור נסיבותיו המיוחדות וגילו של הנאשם.

לטענת ב"כ המאשימה, רק במזל ובזכות הטיפול הרפואי המהיר שקיבל המתלונן תוצאות המקרה לא היו קשות יותר, ואולם לדידו, את מסוכנות הנאשם יש ללמוד מהפוטנציאל של מעשיו ולא מתוצאותיהם.

עוד הוטעם, כי אין ליתן משקל של ממש לעברו הפלילי הנקי של הנאשם, משום שמעשיו נשוא האירוע מלמדים על תוקפנותו ומסוכנותו.

כן הוסיף ב"כ המאשימה, כי אין לאמץ את המלצת שרות המבחן אשר אינה עולה בקנה אחד עם מאפייני אישיותו של הנאשם כפי שתוארו בתסקיר עצמו ואף לא עם חומרת מעשיו. לטענתו, ראוי ליתן משקל נכבד יותר במקרה זה לחומרת העבירה ולהעדיף שיקולים של גמול והרתעה על פני שיקול של שיקום.

כללו של דבר, עתר ב"כ המאשימה להשית על הנאשם ענישה ממשית שתכלול מאסר מאחורי סורג ובריח ולא בעבודות שרות ומאסר מותנה, קנס משמעותי ופיצוי למתלונן.

ב"כ הנאשם אשר טען בעל-פה באופן בהיר וענייני, חזר והדגיש את נסיבותיו הייחודיות של המקרה שהרקע להתרחשותו חריג, וכיוצא בזה לדעתו הסיכוי שהנאשם יחזור על מעשה מעין זה הינו "אפסי". עוד ציין הסנגור, כי הנאשם ביצע את המעשה בהיותו נכה על קביים ומכאן גם שתוצאות המקרה הינן פציעות קלות בלבד. הסנגור הטעים, כי הנאשם היה כבן 18 ו-3 ימים בלבד בעת ביצוע העבירה על גבול הקטינות. כמו כן, המדובר בבחור נורמטיבי, תלמיד בית-ספר, ללא עבר פלילי.

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

עוד הושם דגש על נסיבות חייו הקשות של הנאשם ועל היותו אח יחיד לאחותו – הנזקקת לטיפול בשל מצבה – ויש חשש כי אם תחזור האם לחיות יחד עם המתלונן יחריפו בעיותיה של האחות והיא תיזקק לתמיכתו ועזרתו של הנאשם.

עוד הוטעם, כי חרף מצבו הפיסי שהה הנאשם במעצר חודש ימים, ולאחריו שהה בתנאי מעצר בית מלא עד לשינוי בתנאי מעצרו. כיום הוא יכול לצאת מביתו מהשעה 10:00 ועד 17:00.

לאור האמור לעיל נטען, כי יש לשים דגש במקרה זה על אינטרס השיקום ולהעדיפו על אינטרסים אחרים, וביניהם הרתעה וגמול.

בסיכום הדברים ביקש ב"כ הנאשם, אם לא יתקבלו המלצותיו של שרות המבחן להסתפק בצו מבחן, אזי, למצער, ינקוט בית המשפט בדרך "האמצע" וישית על הנאשם עונש של מאסה בפועל לריצוי בדרך של עבודות שרות. בהקשר זה אף הוסיף, כי חרף נכותו של המשיב ישנם מקומות עבודה בהם יוכל להשתלב.

הן ב"כ המאשימה והן הסנגור היפנו לפסיקה, מי לקולא מי לחומרא, ואולם שני הצדדים הסכימו כי לא נמצא בפסיקה מקרה הדומה בנסיבותיו למקרה דנן.

הנאשם בדברו האחרון, הביע צער וחרטה על מעשיו, והוסיף: "אני מבטיח שלא אחזור על מעשה כזה, אפילו אם יהיה מקרה חריג יותר ממה שהיה", ובהמשך אף הוסיף: "אני מקווה שבית המשפט יסלח לי, אני מבטיח שלא אחזור על מעשה כזה, בכל חיי לא עשיתי דבר כזה, אפילו לא נתתי מכות לילדים. זה המקרה הראשון בחיי שאני משתמש באלימות. זאת לא מכוונה, מאחר שראיתי את אחותי על החלון וחצי הגוף שלה כבר למטה ושמעתי מה שהוא עשה לה. אני לא דמיינתי שאגיע למצב כזה. אני קם בבוקר ללמוד, יש לי בגרות עוד 3 ימים, אני רואה את אחותי במצב הזה שהיא הולכת להתאבד, נכנסתי להלם, רציתי אני להתאבד גם מהמצב החריג הזה של אחותי, השתגעתי לגמרי".

הנאשם הוסיף, כי אם יחזור המתלונן להתגורר עם אמו, אזי הוא ואחותו יעברו להתגורר בבית הסבתא.

הנאשם הביע את הסכמתו לרצות עונש מאסר בעבודות שרות וכן הסכים שיוטל עליו "צו מבחן".

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

דיון

עלי לגזור את דינו של נאשם צעיר, כפסע מגיל קטינות, ללא עבר פלילי, נכה בשיעור של 75% ומסתייע בקביים, אשר בפרץ של תוקפנות, על רקע קבלת בשורה טראומטית עבורו, נטל שני סכינים ודקר את המתלונן שהינו אביו החורג בעודו ישן במיטתו, מספר דקירות.

כפי שנאמר לא אחת, מלאכת גזירת העונש קשה היא כקריעת ים סוף (ע"פ 1399/91 ליבוביץ' נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(1) 177, 180 (1993)), וטרם הומצאו משקלות המספקים אמת מידה מדויקת לכל אחד מן השיקולים העומדים ביסוד הענישה (עפ 9369/07 אנסטסיה מיקל נ' מדינת ישראל, מיום 4.6.09, פורסם ב"נבו"). למלאכת האיזון הרגילה הנדרשת בין שיקולי הענישה השונים, מתווספים במקרה דנן נסיבות נוספות המעוררות דילמות לא קלות.

על דרך הכלל, ראוי לגזור על נאשמים שביצעו מעשים חמורים מעין אלה עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, למען יירתעו עבריינים בכוח ותפחת האלימות בארץ, כפי שפסק בית המשפט העליון בשורה ארוכה של פסקי דין:

"אמרנו לא פעם כי מי שדעתו קלה בעשיית שימוש בסכינים ובמכשירים חבלניים דומים, ראוי כי יענש במאסר ממשי לתקופה ארוכה. משפט הבכורה בסוג זה של עבירות חייב להינתן לצורכי ההרתעה ולשיקולי ההגנה על הציבור וההתחשבות בנסיבותיהם של העבריינים אינה יכולה להיות אלא משנית" (ע"פ 8583/96 מדינת ישראל נ' יעקב בן מנחם חולי, תק-על(1)97, 32).

ובע"פ 259/97 בשתאווי סוכחי נ' מדינת ישראל תק-על(2)98, 308, נקבע:

"נוהגם של מקצת אנשים ליישב חילוקי דעות ביניהם במוטות ברזל, בקרשים ובסכינים, נוהג מגונה הוא. ראוי הוא לתגובה קשה של בתי-המשפט. תת-תרבות הסכין, כפי שאמרנו לא אחת, דינה כי תעקר, והעושים יענשו בכל חומרת הדין. יצא הקול מבית המשפט וידעו הכל כי הנועץ סכין בגופו של הזולת יסגר בבית-האסורים לתקופות שנים".

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

ובע"פ 2995/04 עומר חג'אזי נ' מדינת ישראל, תק-על 2004(4) 2564, נקבע:

"לצערנו, עבירות האלימות הפכו לתופעה נפוצה מאוד בחברתנו בשנים האחרונות ומדיניות הענישה בעבירות מסוג זה חייבת להביא בין שיקוליה את הצורך לבער את העבירות האלה, כדי להגן על הציבור מפני אלה הפוגעים בביטחונו ובביטחון רכושו. הפחתת עבריינות האלימות והרכוש וכן הרתעת עבריינים הינם אינטרס ציבורי ראשון במעלה שעל בית-המשפט להביא בחשבון במסגרת שיקוליו. לעניין זה, על בית המשפט לשדר מסר המגן על קורבנות עבריינות הראויים להגנת בית-המשפט ולתשומת-ליבו, לא פחות מהעבריין. ככלל, הנטייה היא, כי ככל שהעבירה בה הורשע הנאשם הינה חמורה יותר, כך נדחים הצידה השיקולים האישיים ויש לשים דגש על ההרתעה שבענישה".

לאחרונה, לפני ימים ספורים ממש, פסק שוב בית המשפט העליון, כעולה מדברי כב' השופט ס. ג'ובראן, כדלקמן:

"במקרה הנדון, לפני מתן משקל לנסיבותי האישיות של המערער ולשיקולים הפרטניים, יש לשוות לנגד עינינו את המעשים הקשים אותם ביצע, את הנזק והטרואומה שנגרמו לקורבנו, ואת האלימות הקשה והאכזרית אותה נקט, וכן יש להביא בחשבון את עברו הפלילי. אלימות קשה ואכזרית שכזו צריכה לגרור ענישה משמעותית ומרתיעה ביותר מאחורי סורג ובריח. "בית המשפט אינו יכול ליתן ידו למציאות בה כל דאלים גבר. את הסלידה, ההוקעה והצורך בשירושה של תופעה זו מן החברה שומה עליו לבטא בענישה מחמירה המרתיעה" (בע"פ 2583/08 עמר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), (4.9.2006)). כמעט ולא יעבור יום שלא נשמע בו על מעשה אלימות נוראי בו אדם תקף את רעהו, ופעמים רבות תוך שימוש בכלי נשק קר, כסכין. מעשי האלימות היו כמגפה הפושטת

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

במדינתנו ומותירה אחריה חללים ופצועים ונראה כי אין יכולת לעמוד בפניה. על כן על בתי המשפט להרים תרומה לעצירת מגפת האלימות הנוראית. תרומה זו פירושה הוא הטלת עונשים חמורים על מי שנמצאו מדביקים אחרים ומסייעים למגפה להוסיף ולהתפשט, "והכל מתוך ידיעה שענישה בלבד, ואפילו ענישה חמורה, תהווה תרומה חלקית בלבד למאבק בנגע הסכינאות" (ע"פ 3251/05 מלול נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.1.2007)). על כן, עלינו להכביד את ידנו, ויפים לעניין זה דברים שנאמרו על ידי חברי השופט א' לוי:

על התנהגות מסוג זה יש להגיב ביד קשה, ואם לא כך ננהג, תשתלט האלימות על כל תחומי חיינו. אכן, בתי המשפט התריעו, ולאחרונה אף ביתר שאת כנגד נגע האלימות. אולם, הגיעה השעה לעשות מעשה, ובראש וראשונה, להבהיר בדרך הענישה לעבריינים בכוח... כי המענה לעימות תהיה כליאה ממושכת, ולתקופות מאסר שעלולות להיות משמעותיות. עם זאת, אין כוונתי לומר שיש לזנוח כליל שיקולים של שיקום העבריין... אולם המציאות בה אנו חיים מציאות חירום היא, ועל כן שיקולים מסוג זה הינם שניים במעלה, וקודמים להם שיקולי גמול והרתעה" (ע"פ 3562/09 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 20.7.2005)).

(ע"פ 9630/09, רותם זוהר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו מיום 20.7.10).

אמנם שם נדון מערער שדקר דקירות קשות, ל- 54 חודשי מאסר שכללו הפעלת מאסר על תנאי של 12 חודשים והיה לו עבר פלילי אולם, הדברים מובאים לצורך הדגשת ההלכה ולא כדי להשוות בין נסיבות מקרה זה למקרה שבפנינו.

אולם, במשפט ארצנו מושרש היטב עקרון הענישה האינדיוידואלי לפיו כל אדם יענש על פי חטאו, כל אחד על פי נסיבותיו האישיות, המיוחדות לו ולמקרהו.

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

בענייננו, נסיבה משמעותית שיש להתחשב בה לקולא בגזירת העונש, עליה עמד בהגינותו גם ב"כ המאשימה, הינה הרקע לאירוע. הנאשם ביצע את העבירה בתגובה סמוכה לכך שראה את אחותו מנסה לבצע ניסיון אובדני ושמע ממנה כי אביהם החורג ביצע בה מעשים מיניים. ניתן להניח כי תחושתו של הנאשם – ובייחוד נוכח תיאורו כי במשך שנים "התעלל" המתלונן באחותו ובו, פיזית ומילולית – באותם רגעים בהם תיארה בפניו אחותו כי המתלונן פגע בה מינית היתה קשה. הנאשם לקח במשך שנים ארוכות אחריות על אחותו והיווה עבורה משענת והגנה. מוכן אני להניח, כי בעת שראה הנאשם את אחותו במצב כה פגיע ושמע ממנה דברים כה קשים, חווה תסכול וזעם. יחד עם זאת ראוי לציין כי בפני ק. המבחן לא "דייק" הנאשם בתיאור מעשיו. בעוד שבפני הודה בעובדות כתב האישום לפיהן דקר את המתלונן מספר פעמים בחלקי גופו השונים שאחת מהן שבר בצוואר הפיבולה בשוק ימין", דבר שמלמד משהו על עוצמתה, הרי בפני ק. המבחן טען שפגע בו פעם אחת בלבד (עמ' 2-8 לתסקיר). מסתבר גם שהנאשם עצמו נהג באלימות בעבר כלפי אחותו "כדרך חינוכית" (עמ' 3 פסקה רביעית בתסקיר).

נסיבות חייו של הנאשם אינן קלות. כפי שנסקר בהרחבה בתסקיר שרות המבחן, הוריו של הנאשם התגרשו בהיותו כבן שלוש בלבד. בחוויתו, היו אלה נישואים קשים ואלימים.

הנאשם גדל ללא דמות אב ועם אם שאינה יציבה נפשית, המתוארת על ידו כתוקפנית ועצבנית. אמו של הנאשם נישאה למתלונן שנהג כלפיו וכלפי אחותו היחידה, באופן בוטה, לא מתחשב ואף אליים.

לנאשם אין עוד אחים, מלבד אחותו הצעירה, ומכאן גם נובעת, כאמור, תחושתו שהוא "מגנה ומושיעה".

יש להתחשב במידת מה גם בנכותו של הנאשם, עקב תאונת הדרכים בה היה מעורב והשיקום הארוך שהוא עובר בעקבותיה לרבות העובדה שהוא ימשיך להזקק לצורך הליכה לקביים, דבר שאינו קל, אם ייאסר.

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

בין השיקולים לקולא עומד לנאשם גם גילו בעת ביצוע העבירות. בעת המקרה היה הנאשם כבן 18 ושלושה ימים. המדובר אפוא במי שזה עתה חצה את גיל הקטינות ומכאן שיש להתחשב בכך בגזירת העונש.

מערכת השיקולים שיש להפעיל בעת גזירת עונשו של קטין שונה מזו המקובלת בעניינו של נאשם בגיר, כיוצא מהוראותיו של חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: "חוק הנוער") (ראו גם: ע"פ 49/09 מדינת ישראל נ' פלוני, מיום 8.3.09, החל מפסקה 6, פורסם באתר "נבו"; ע"פ 7113/08 פלוני נ' מדינת ישראל מיום 15.12.08, פסקה 5, פורסם באתר בית המשפט העליון).

הנטייה היא, לאור הוראות חוק הנוער, להביא לשיקומו של העבריין הקטין ולאפשר לו לתפקד כאדם נורמטיבי.

אמנם נכון הוא, כי הנאשם אינו קטין על פי החוק, אך רבים מכלל שיקולי הענישה החלים לגבי קטין, יפים גם בעניינו משום גילו הצעיר. כפי שנעשית אבחנה – לעניין אינטרס השיקום – בין עבריין קטין אשר חצה זה עתה את סף הגיל להטלת אחריות פלילית לבין עבריין שהיה בעת ביצוע המעשים על סף בגירות, הרי שגם כאן, בכל הנוגע לבגירים, קיים הבדל בין בגיר שזה עתה חצה את גיל הקטינות לבין בגיר שגילו גדול יותר. ראוי גם להתחשב, במיוחד בהתייחס לגילו הצעיר של הנאשם, גם בתקופה הארוכה בה שהה במעצר בית מלא וחלקי.

כמו כן, יש לשקול את הודאתו וחרטתו של הנאשם והחיסכון בזמן שיפוטי. בנושא זה נאמר:

"בתי המשפט נוהגים להתחשב בעובדה שהנאשם הודה באשמה כגורם לקולא. הנימוק לכך כפול. קודם כל רואים את מי שמודה באשמה כמי שמתחרט על מעשיו ומוכן לתת את הדין על כך. מכאן מסיקים כי הסכנה שיחזור לסורו בעתיד פחותה. ואולם, נוסף על כך יש גם רצון לעודד ע"י כך נאשמים אחרים שינהגו בדרך זו וע"י כך לחסוך מזמנו של בית המשפט ולמנוע עינוי דין וסחבת במצבור המשפטים התלויים ועומדים" (י. בזק, בספרו "הענישה הפלילית" עמ' 206 (הוצאת דביר 1979).

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

בימים בהם העומס על בתי המשפט הוא עצום, ראוי שהנאשמים ידעו שיש משקל לחסכון בזמן שיפוטי, הנובע מהודאתם באותם המקרים בהם ביצעו עבירה (השוו למשל: תפ (חי) 7152/08 מדינת ישראל נ' אור חושן כהן אילני (פורסם באתר "נבו"). (להלן: "פרשת אילני").

יצוין גם, כי בזכות הודאתו נחסכה העדת אחותו שכאמור מצבה הנפשי רעוע.

הנאשם הודה במסגרת הליך גישור. בכגון דא כבר אמרתי, כי אני סבור שיש חשיבות רבה להליך גישור שבעקבותיו מודה הנאשם. יש לראות בכך גורם לקולא שישוקלל במסגרת כלל שיקולי הענישה ויקבל את משקלו המתאים על פי נסיבותיו של כל מקרה.

זהו מאסרו הראשון של הנאשם ואף הוא עלול להביא לתוצאות קשות מבחינתו בשל גילו הצעיר ונסיבותיו שפורטו לעיל. כך ציין בנושא זה כב' השופט א. א. לוי בע"פ 11940/05 הייתם חאג' יחיא נ' מדינת ישראל, תק-על 2006(1), 2914:

"... המערערים הם אנשים צעירים, שזו להם מעורבותם הראשונה בפלילים, ועל כן לכליאתם עלולה להיות השפעה הרסנית, וזו תוצאה שחברה מתוקנת אינה חפצה בה. יתר על כן, שני המערערים שהודו בעובדות שיוחסו להם, הביעו חרטה וצער רב על מעורבותם בפלילים, וזהו צעד ראשון בכוון הרצוי – הפנמתן של דרכי התנהגות נורמטיביות. .."

הנאשם, ככלל, הינו אדם נורמטיבי, כך על פי תסקיר שרות המבחן וכך על פי הראיות שהובאו בפנינו. כמו כן, לנאשם אין עבר פלילי.

תסקיר שרות המבחן בעניינו של הנאשם חיובי. שרות המבחן סבר, כי הנאשם יוכל להפיק תועלת מטיפול על ידי גורמים מקצועיים, ולכן המליץ להטיל על הנאשם צו פיקוח קצין מבחן לתקופה של 18 חודשים במהלכם יקבל הנאשם טיפול רב מערכתי.

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

הכרעה

קשתה עלי ההכרעה במקרה זה. השיקולים המנוגדים שבו "מושכים את השמיכה", כל אחד לכוון שונה. לאחר התלבטות הגעתי למסקנה שלא ניתן להמנע לחלוטין מהשתת מאסר בפועל, מאחורי סורג ובריה.

הנאשם, שם עצמו כ "JUDGE JURY AND EXECUTIONER" משל אין דין ואין דיין משל לחברות קדומות דמינו, בהן לא היה חוק וסדר, משל אין משפט, כל איש הישר בעיניו יעשה ו"כל דאליס גבר".

הנאשם, ביצע את מעשיו כנקמה ואף לא פעל באופן מיידי וספונטני כפי שתיאר. הוא שקל את מעשיו, שמע דברי אחרות ולמרות שאחרות נרגעה מעט לאחר שסיפרה לו את המעשים שלטענתה עשה בה המתלונן, ביקש ממנה לצאת מן הבית (עמ' 2 פסקה אחרונה לתסקיר), הצטייד בשני סכינים ! ודקר מספר פעמים את המתלונן. נכותו והיותו מהלך בעזרת קביים לא מנעו ממנו לדקור את המתלונן מספר פעמים. אמנם פציעותיו של המתלונן לא היו קשות ואשפוזו היה קצר אולם, בעיקר היו אלה המזל והטיפול הרפואי המהיר שמנעו תוצאה קשה יותר. מי שדוקר את חברו מספר פעמים בכלי חד אינו יכול "לדייק" כמנתח ואיזמלו, ולא אחת, המרחק בין פציעה אנושה לפציעה קלה נמדד בסנטימטרים ואף במילימטרים.

בחברה מתוקנת ובמדינת חוק לא ייתכן שייצא מסר מבית המשפט כי מי שדוקר את חברו בשל רגשות כעס, זעם ונקמה – ויהיו הסיבות והרקע להם אשר יהיו – לא ייענש במאסר מאחורי סורג ובריה.

היום הסיבה היא התעללות מינית של הקרבן באחרות של הנאשם, מחר תהא זאת התעללות בדוקר עצמו ומחרתיים פגיעה "בכבוד המשפחה", ועד אנה אנו באים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

ראוי שיידע כל דוקר וכל מי שמשמש בחפצים חדים כדי לפגוע בזולתו, כי אין זאת הדרך. סכסוכים יש לפתור באמצעות "חוד" פסק דינו של בית המשפט, ולא חוד הסכין.

הנאשם אשר ביצע עבירה חמורה, שעונשה המקסימלי 14 שנות מאסר!! זכה למשפט הוגן, נשמעו טענותיו, ניתנה לו הזדמנות להתגונן ונלקחו בחשבון נסיבותיו.

את אלה החליט הנאשם לגזול מן המתלונן, הקרבן, ולא להעניקם לו. על כן צריך הוא ליתן את הדין גם כדי להרתיע עבריינים בכוח שכמותו.

נסיבותיו האישיות המיוחדות של הנאשם ובמיוחד הרקע החריג למעשיו וגילו הצעיר, צריכים ואף ישפיעו בפועל, על גזר דינו, אך אינם יכולים למנוע את מאסרו לחלוטין.

ב"כ הנאשם הפנה אותי לגזר דיני בפרשת אילני שם גזרתי עונשה של דוקרת חברתה, דקירות קשות, למאסר "בעבודות שרות". אולם, הדגשתי שם כי גזרתי כך, בעיקר בשל החשש לפגיעה בלתי מידתית וקשה בבנה הפעוט, ושאינן מדובר "בתקדים" ואין מתאים ממקרה זה כדי לתאר את הקושי וההתלבטות של השופט בכואו לגזור את הדין ולאמרה ש"כל מקרה לפי נסיבותיו".

אף כי גזור אני את דינו של נאשם זה למאסר בפועל, ראוי להדגיש כי אני מקל בדינו בשל גילו הצעיר, נסיבותיו האישיות המיוחדות ונסיבות המקרה והרקע המיוחדים לו, שאף ב"כ המאשימה, בהגינותו, הסכים להתקיימותם.

לאור האמור לעיל הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 12 חודשי מאסר בפועל. מתקופת המאסר ינוכו ימי מעצרו מיום 14.1.10 ועד 15.2.10.
- ב. 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, במשך שנתיים מיום שחרורו מן המאסר, כל עבירת אלימות מסוג פשע.

בית המשפט המחוזי בחיפה

9 אוגוסט 2010

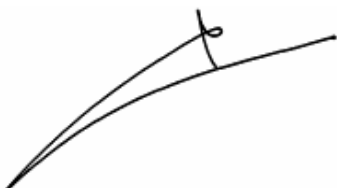
ת"פ 10-01-28803 מדינת ישראל נ' פלוני

הנני מעמיד את הנאשם בפיקוח ק. מבחן למשך שנתיים מיום שחרורו מן המאסר.

לאור גילו הצעיר של הנאשם והיותו תלמיד בית ספר תיכון, חסר מקום עבודה, והמצב הסוציאקונומי של משפחתו, לא ראיתי לנכון לגזור עליו קנס או להשית עליו תשלום פיצוי למתלונן במסגרת ההליך הפלילי.

הודעה לצדדים זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן והודע היום, כ"ט אב תש"ע, 9.8.10, בנוכחות הנאשם וב"כ הצדדים.

מ. גלעד, שופט

קלדנית: ליאת פ.